

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE

**TOODETE/PROTSESSIDE/TEENUSTE
SERTIFITSEERIMISTE GEVUSE
HINDAMISE ERIJUHIS**

*SPECIFIC INSTRUCTION ON ASSESSMENT OF
PRODUCTS/PROCESSES/SERVICES CERTIFICATION
ACTIVITIES*

EAK VJ4-2017

Tallinn 2017

Autorlus ja põhimõtted

Käesolev dokument on koostatud EAK töögrupi poolt koosseisus EAK sertifitseerimise, inspekteerimise ja tõendamise üksuse juht E. Endrekson ja peaassessor M. Valm. Dokument on ettenähtud kasutamiseks valdkondliku juhiseana koos juhendiga EAK J2 toodete/protsesside/teenuste sertifitseerimisasutuste hindamisel.

Dokumendi teksti ei ole lubatud müügi eesmärgil paljundada.

Ametlik keel

Dokumenti võib vajadusel tõlkida teistesse keeltesse. Eestikeelne versioon on ja jääb esmaseks.

Täiendav teave

Täiendava teabe saamiseks käesoleva dokumendi kohta palume pöörduda EAK-sse, Mäealuse 2/1 12618 Tallinn, www.eak.ee.

Kinnitus

Käesoleva dokumendi on kinnitanud:

/digiallkiri/

Kristiina Saarniit
EAK juhataja
19.12.2017

SISUKORD:

Autorlus ja põhimõtted	2
Ametlik keel	2
Täiendav teave	2
Kinnitus	2
1. Sissejuhatus	4
2. Mõisted ja lühendid	4
3. Akrediteerimiskriteeriumid.....	4
4. Akrediteerimisulatus kirjeldus	4
4.1 Ehitustooted- ja materjalid.....	4
4.2 Keevitusprotsessid	5
4.3 Vedelkütused	5
4.4 PEFC puidu tarneahel.....	5
4.5 Kinnispakid.....	5
4.6 Tõlketeenused	5
4.7 Kompost	5
4.8 Surveseadmed.....	5
4.9 Lihtsad surveanumad	6
4.10 Gaasikütust põletavad seadmed	6
4.11 Liftid	6
4.12 EMÜ	7
4.13 Muud.....	7
5. Hindamise üldpõhimõtted kõikide valdkondade korral	7
5.1 Üldist	7
5.2 Esmahindamine	8
5.3 Järelevalvehindamine	8
5.4 Uushindamine.....	8
5.5 Akrediteerimisulatus laienduse hindamine	8
5.6 Vastavushindamistegevuse vaatlus.....	9
5.6.1 Üldist	9
5.6.2 Valdkondlikud erijuhised.....	9
Muudatuste leht	12

1. Sissejuhatus

Käesoleva dokumendi eesmärgiks on esitada lisaks dokumendile EAK J2 „Akrediteerimishindamise protseduurile“ täiendavad juhised toodete/protsesside/teenuste sertifitseerimisasutuste akrediteerimishindamiste läbiviimiseks. Dokumendi järgimine on kohustuslik EAK personalile, sh peaassessoritele, erialaassessoritele, ekspertidele ning akrediteeritud toodete/protsesside/teenuste sertifitseerimisasutustele.

2. Mõisted ja lühendid

Käesolevas juhendis kasutatakse lisaks standardites EVS-EN ISO/IEC 17011, EVS-EN ISO/IEC 17000 ja EVS-EN ISO 9000 esitatud vastavushindamis- ja akrediteerimisalastele terminitele ja EAK J2 toodud järgnevaid määratlusi ja lühendeid:

Asutus – toodete/protsesside/teenuste sertifitseerimisasutus

JS – juhtimissüsteem

PEFC – Metsade Sertifitseerimise Kinnitamise Programm (The Programme for the Endorsement of Forest Certification).

3. Akrediteerimiskriteeriumid

EAK kehtestatud akrediteerimiskriteeriumid toodete/protsesside/teenuste asutustele on esitatud dokumendis EAK J1.

4. Akrediteerimisulatus kirjeldus

Täpsustatud akrediteerimisulatused on kirjeldatud tulenevalt valdkonna spetsiifikast.

4.1 Ehitustooded- ja materjalid

Ehitustoodete- ja materjalide sertifitseerimise/vastavushindamise valdkonnas liigitatakse ulatus tulenevalt teavitatud asutuste sektorgruppidest (edaspidi grupp) järgmiselt:

- Tsement, täitematerjalid, mört, betooni parandustooted
- Betoonisegu
- Betoonvalmistooted
- Müüritis
- Membraanid ja geotekstiilid
- Tee-ehitustooted
- Liikluskorraldusvahendid
- Torud, mahutid ja tarvikud
- Viimistlustooted
- Soojusisolatsioonitooted
- Korstnad ja lõõrid
- Uksed ja aknad (sh tuletõkkeuksed)
- Statsionaarsed tulekustutussüsteemid
- Klaas
- Puitkonstruktsioonid
- Puusüsi
- Metallkonstruktsioonid

4.2 Keevitusprotsessid

Keevitusprotsesside sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse EVS-EN ISO 3834 seeria standarditena.

4.3 Vedelkütused

Vedelkütuste sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse järgmiste kütuseliikide ja neile kohalduvate standardite/õigusaktidena:

- Bensiin
- Diislikütus
- Etanool E85
- Etanool mootoribensiini segukomponendina
- Rasvhapete metüülestrid (FAME)
- Kerge kütteõli
- Raske kütteõli
- Põlevkiviõli

4.4 PEFC puidu tarneahel

PEFC puidu tarneahela sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse PEFC tarneahela ja PEFC logo standarditena.

Akrediteerimistunnistuse lisas viidatakse lisaks akrediteerimisstandardile ISO/IEC 17065 ka valdkondlikule standardile PEFC ST 2003:2012.

4.5 Kinnispakid

Kinnispakkide vastavuse kontrolli ja täitekoguste tagamise süsteemi sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse asjakohaste õigusaktidena.

4.6 Tõlketeenused

Tõlketeenuste sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse tõlketeenuste standardina.

4.7 Kompost

Komposti sertifitseerimise akrediteerimisulatus esitatakse tulenevalt õigusaktidest järgmiste liikidena:

- Biolagunevatest jäätmetest toodetud kompost
- Reoveesetest toodetud kompost

4.8 Surveseadmed

EA-2/17 juhendist, direktiivist/õigusaktist tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Toode - Surveseadmed

Direktiiv/EV õigusakt - 2014/68/EL; Majandus- ja taristuministri 27.02.2015.a. määrus nr. 18

Vastavushindamisprotseduur/Moodul	Lisa/artikkel
EL-tüübihindamine/Moodul B	Lisa III p 3.1, 3.2/§ 1 lg 1
Tüübivastavus, mis põhineb tootmise sisekontrollil ja surveseadmete	Lisa III p 4/§ 1 lg 1

järelevalvelisel pistelisel kontrollil/Moodul C2	
Tootmiskvaliteedi tagamisel põhinev tüübivastavus/Moodul D	Lisa III p 5/§ 1 lg 1
Surveseadmete kvaliteedi tagamisel põhinev tüübivastavus/Moodul E	Lisa III p 7/§ 1 lg 1
Surveseadmete tõendamisel põhinev tüübivastavus/Moodul F	Lisa III p 9/§ 1 lg 1
Üksiktoote tõendamisel põhinev vastavus/Moodul G	Lisa III p 10/§ 1 lg 1
Kvaliteedi täielikul tagamisel ja konstruktsiooni hindamisel põhinev tüübivastavus/Moodul H1	Lisa III p 12/§ 1 lg 1

4.9 Lihtsad surveanumad

EA-2/17 juhendist, direktiivist/õigusaktist tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Toode – Lihtsad surveanumad

Direktiiv/EV õigusakt - 2014/29/EL; Majandus- ja taristuministri 27.02.2015.a. määrus nr. 18

Vastavushindamisprotseduur/Moodul	Lisa/artikkel
EL-tüübihindamine/Moodul B	Lisa II p 1/§ 1 lg 2
Tüübivastavus, mis põhineb tootmise sisekontrollil ja kontrollitava surveanuma katsetamisel/Moodul C1	Lisa II p 2/§ 1 lg 2
Tüübivastavus, mis põhineb tootmise sisekontrollil ja juhuslike ajavahemike järel tehtud surveanuma kontrollidel/Moodul C2	Lisa II p 3/§ 1 lg 2

4.10 Gaasikütust põletavad seadmed

EA-2/17 juhendist, direktiivist/õigusaktist tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Toode – Gaasikütust põletavad seadmed

Direktiiv/EV õigusakt - 2009/142/ EÜ; Majandus- ja taristuministri 27.02.2015.a. määrus nr. 16

Vastavushindamisprotseduur	Lisa/artikkel
EL-Tüübihindamine	Lisa II p 1/§ 1
Tüübile vastavuse tõendamine	Lisa II p 2/§ 1
Vastavuse tõendamine	Lisa II p 5/§ 1
Üksiktoote tõendamine	Lisa II p 6/§ 1

4.11 Liftid

EA-2/17 juhendist, direktiivist/õigusaktist tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Toode - Liftid

Direktiiv/EV õigusakt - 2014/33/EL; Majandus- ja taristuministri 27.02.2015.a. määrus nr. 17

Vastavushindamisprotseduur/Moodul	Lisa/artikkel
Lifti tooteühiku kontrollimisel põhinev vastavus/Moodul G	Lisa VIII/§ 1
Liftide tootekvaliteedi tagamisel põhinev tüübivastavus/Moodul E	Lisa X/§ 1

4.12 EMÜ

EA-2/17 juhendist, direktiivist/õigusaktist tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Toode - Elektrilised ja elektroonilised seadmed (elektrilisi ja/või elektroonilisi komponente sisaldavad aparaadid, mis võivad tekitada elektromagnetilisi häiringuid või olla mõjutatud selliste häiringute poolt)

Direktiiv/EV õigusakt - 2014/30/EL; Majandus- ja taristuministri 14.07.2015.a. määrus nr. 91

Vastavushindamisprotseduur/Moodul - EL-tüübihindamine/Moodul B; Tüübihindamine

Lisa/artikkel - Lisa III, A osa; § 17 Tüübihindamine

4.13 Muud

Ohtlike vedelike mahutid ja küttekadlad sertifitseerimise valdkonnas esitatakse akrediteerimisulatuses asjakohased standardid.

5. Hindamise üldpõhimõtted kõikide valdkondade korral

5.1 Üldist

Asutuse hindamise läbiviimisel arvestatakse akrediteerimisulatus, asutuse teisi akrediteeringuid, asutuse juhtimissüsteemi toimivust ja EAK varasemast kogemusest konkreetse asutuse hindamisel.

Asutuste akrediteerimisele rakenduvad täiendavad nõuded on toodud allpool olevas tabelis:

Hindamise meetod	Esma- või uushindamine	Järelevalvehindamine	Ulatuse laienduse hindamine ¹
Dokumentatsiooni ülevaatus	X	X	X
Kohapealne hindamine	Valim: vähemalt 1 sertifitseerimise ja personali toimik ² iga skeemi/grupi/liigi/mooduli kohta. Uushindamisel vastavalt	17065: iga-aastane Valim: tulenevalt asutuse sertifitseeringutest asjakohane sertifitseerimise ja personali toimikute arv ²	Valim: vähemalt 1 sertifitseerimise ja personali toimik ² iga skeemi/grupi/liigi/mooduli kohta

	akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	iga skeemi/grupi/liigi/mooduli kohta akrediteerimistsükli jooksul	
Auditite vaatlus	X Uushindamisel vastavalt akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	X Vastavalt akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	X ¹

- 1) Taotluse hindamisel määratletakse, millisel viisil akrediteerimisulatuse laienduse hindamine vastavalt sertifitseerimisvaldkonna nõuetele läbi viiakse
- 2) Sertifitseerimise ja personali toimiku hindamise kestvus jääb 0,5 ja 1 tunni vahele

Peaassessor koostab kogu akrediteerimistsükli hõlmava hindamisprogrammi (dokumenteeritakse vabas vormis), mis peab tagama, et akrediteerimistsükli jooksul hinnatakse kõiki akrediteerimisulatuses olevaid skeeme/gruppe/liike/mooduleid.

Kui selline hindamine akrediteerimistsükklis ei ole võimalik, peab EAK akrediteerimisulatus vähendada.

5.2 Esmahindamine

Esmahindamisel tuleb järgida protseduuri EAK J2 ja käesolevat juhendit.

Esmahindamisel hinnatakse asutuse juhtpõhimõtete ja protseduuride rakendamist asutuse kohapealse hindamise käigus ja kõikides asukohtades, kus see on asjakohane.

Esmahindamisel kontrollitakse kõikide rakenduvate akrediteerimisnõuete sh EA, PEFC, jm. dokumentide täidetust ja toimimist ning hinnatakse kogu taotlevat akrediteerimisulatus.

Lisaks peab asutuse hindamine hõlmama kompetentside juhtimist ja haldamist.

Põhjalikult hinnatakse asutuse erapooletuse mehhanismi tegevust. Võimalusel intervjueritakse kedagi erapooletuse mehhanismi liikmetest ja/või vaadeldakse komitee koosolekut.

5.3 Järelevalvehindamine

Järelevalvehindamisel tuleb järgida protseduuri EAK J2 ja käesolevat juhendit.

Lisaks peab asutuse iga hindamine hõlmama kompetentside juhtimist ja haldamist.

Põhjalikult hinnatakse asutuse erapooletuse mehhanismi tegevust vähemalt kord akrediteerimistsükli jooksul. Selleks määrab EAK peaassessor meetodi, mis võib koosneda intervjuust komitee sellise esindajaga, kes ei ole asutuse töötaja, või ühe komitee koosoleku või selle osa vaatlusest.

5.4 Uushindamine

Uushindamisel tuleb järgida protseduuri EAK J2 ja käesolevat juhendit.

5.5 Akrediteerimisulatus laienduse hindamine

Akrediteerimisulatus laienduse hindamisel tuleb järgida protseduuri EAK J2 ning käesolevat juhendit.

5.6 Vastavushindamistegevuse vaatlus

5.6.1 Üldist

Vaatlused kavandatakse iga peatükis 4 toodud sertifitseerimisvaldkonna jaoks eraldi.

5.6.1.1 EAK poolt arvestatakse vaatluste planeerimisel lisaks protseduuris EAK J2 p. 2.3.3 toodud juhistele järgnevalt:

- asutuse üldine tulemuslikkus ja eelnev kogemus asutuse võimest oma tööga hakkama saada;
- protsessi keerukus, õigusaktid jms, mis mõjutavad sertifitseeritud organisatsiooni võimet demonstreerida oma suutlikkust saavutada JS-s ettenähtud tulemusi;
- huvipoolte tagasiside ja järelevalveasutuste nõuded, kliendiuuringud;
- kaebused sertifitseeritud organisatsiooni kohta;
- asutuse siseauditite tulemused;
- skeemi ja skeemiomaniku nõuded jms;
- asutuse tööstruktuuri muutused – töö suurenemine konkreetses piirkonnas või tehnilises valdkonnas;
- asutuse klientide arv akrediteerimisulatuses;
- asutuse audiitorite/ekspertide hindamise ja kvalifitseerimisprotsessi usaldusväärsus;
- eelmise hindamise, muu asutuses toimunud hindamise või vaatluse tulemused jms.

5.6.1.2 Lisaks arvestatakse vaatluste valimisel veel järgmist: väljastatud sertifikaatide arv; audiitorite arv; erinevad audiitorid; kas audiitorid on oma töötajad või ressurss väljapoolt; erinevad vastavushindamised - järelevalve ja resertifitseerimine; klientide keerukus; vastavushindamised mitmes tegevuskohas; riigid, kus sertifitseerimisi teostatakse; kogemused asutuse muudest akrediteeringutest; siseriiklikud lepingud klientidega.

5.6.1.3 Vaatustele rakenduvad järgmised üldised reeglid:

- üldjuhul tuleb vaadelda tervet tegevuskoha vastavushindamist, kui konkreetse tegevuse eesmärke ei saa osalise vaatlusega täita (näiteks mitme audiitoriga või mitmepäevased vastavushindamised);
- alati vaadeldakse ava- ja lõppkoosolekut;

5.6.1.4 Lisaks eespool toodud kaalutlustele arvestab EAK vaatluste valimisel järgnevalt:

- EAK ei vaatle tavaliselt korduvalt samu audiitoreid, keda on juba samas ulatuses vaadeldud;
- EAK ei vaatle tavaliselt korduvalt vastavushindamist samas organisatsioonis;
- võimaluse korral peaks akrediteerimistsükli jooksul vaadeldavatest vastavushindamistest vähemalt üks kolmandik (vähemalt üks) vastavushindamistest olema sertifitseerimine- või resertifitseerimine.

5.6.2 Valdcondlikud erijuhised

5.6.2.1 Ehitustooded- ja materjalid

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb vastavushindamistegevuse vaatlused läbi viia kõikides ulatuses olevates gruppides.

Grupp: tsement, täitematerjalid, mört, betooni parandustooted

Juhul, kui grupis „tsement, täitematerjalid, mört, betooni parandustooted“ viiakse vaatlus läbi kõige keerukama toote „tsement“ osas, katab see ka ära teised grupis olevad tooted. Kui asutusel puudub klient toote „tsement“ osas, viiakse vaatlus läbi muu grupis oleva toote osas.

Grupp: betoonisegu

Vaatlusel tuleb lisaks sertifitseerimisstandardi nõuetele hinnata Eesti õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist.

Grupp: tee-ehitustooted

Vaatlusel tuleb lisaks sertifitseerimisstandardi nõuetele hinnata Eesti õigusaktist tulenevate nõuete täitmist.

Asutuse laienduse korral uude gruppi tuleb läbi viia vastavushindamitegevuse vaatlus. Juhul kui laiendus toimub grupi sees võib laienduse läbi viia dokumentatsiooni ülevaatuse põhjal.

5.6.2.2 Keevitusprotsessid

Juhul kui asutuse akrediteerimisulatuses on standardid EVS-EN ISO 3834-2,-3,-4 tuleb akrediteerimistsükli jooksul vastavushindamitegevuse vaatlus läbi viia vähemalt standardi EVS-EN ISO 3834-2 osas.

5.6.2.3 Vedelkütused

Skeem ei võimalda vastavushindamitegevuse vaatluse läbiviimist, kuna kliendiga seotud hindamistoimingud tuginevad dokumentatsiooni ülevaatusele. Igal järelevalvel viiakse läbi vertikaalne hindamine kliendi toimikute ülevaatuse teel vähemalt igas ulatuses oleva kütuseliigi osas.

Juhul kui toimub laiendus uude kütuseliiki võib selle läbi viia väljaspool järelevalvet ja dokumentatsiooni läbivaatuse põhjal.

5.6.2.4 Kompost

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb vastavushindamitegevuse vaatlused läbi viia kõikides ulatuses olevate komposti liikide osas.

Juhul kui toimub laiendus uude liiki, tuleb läbi viia ka vastavushindamitegevuse vaatlus.

5.6.2.5 Surveseadmed

Vastavushindamitegevuse vaatluste läbiviimisel lähtutakse üldisest põhimõttest, mille kohaselt püütakse vaatlus läbi viia ulatuses oleva kõige keerukama mooduli osas, et katta ühe vaatlusega ära ka lihtsamad moodulid.

Vastavushindamitegevuse vaatluste kavandamisel jaotatakse erinevad moodulid 2-te gruppi:

1. Grupp 1 – moodulid B, C2, F, G
2. Grupp 2 – moodulid D, E, H1

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb mõlemas grupis läbi viia vähemalt 1 vastavushindamitegevuse vaatlus.

Juhul kui grupis 1 viiakse vaatlus läbi moodulite B või G osas, katab see ära ka ülejäänud moodulid.

Juhul kui grupis 2 viiakse vastavushindamitegevuse vaatlus läbi ükskõik millise mooduli osas, katab see ära ka ülejäänud moodulid.

Juhul kui toimub laiendus uue mooduli osas, tuleb läbi viia ka vaatlus.

5.6.2.6 Lihtsad surveanumad

Vastavushindamitegevuse vaatluste läbiviimisel lähtutakse üldisest põhimõttest, mille kohaselt püütakse vaatlus läbi viia ulatuses oleva kõige keerukama mooduli osas, et katta ühe vaatlusega ära ka lihtsamad moodulid.

Vaatluste kavandamisel jaotatakse erinevad moodulid 2-te gruppi:

1. Grupp 1 – moodul B
2. Grupp 2 – moodulid C1, C2

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb mõlemas grupis läbi viia vähemalt 1 vaatlus.

Grupis 2 võib vaatluse läbi viia C1 või C2 osas.

Juhul kui toimub laiendus uue mooduli osas, tuleb läbi viia ka vaatlus.

5.6.2.7 Gaasikütust põletavad seadmed

Vastavushindamitegevuse vaatluste läbiviimisel lähtutakse üldisest põhimõttest, mille kohaselt püütakse vaatlus läbi viia ulatuses oleva kõige keerukama vastavushindamitegevuse (edaspidi tegevus) osas, et katta ühe vaatlusega ära ka lihtsamad tegevused.

Ulatusse kuuluvad järgmised vastavushindamitegevused: EL-Tüübihindamine; Tüübile vastavuse tõendamine; Vastavuse tõendamine; Üksiktoote tõendamine.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb ulatuses läbi viia vähemalt 1 vaatlus.

Juhul kui ulatuses viiakse vaatlus läbi tegevuste EL-Tüübihindamine või Üksiktoote tõendamise osas, katab see ära ka ülejäänud tegevused.

Juhul kui toimub laiendus uue tegevuse osas, tuleb läbi viia ka vaatlus.

5.6.2.8 Liftid

Vastavushindamitegevuse vaatluste läbiviimisel lähtutakse üldisest põhimõttest, mille kohaselt püütakse vaatlus läbi viia ulatuses oleva kõige keerukama mooduli osas, et katta ühe vaatlusega ära ka lihtsamad moodulid.

Vaatluste kavandamisel jaotatakse erinevad moodulid 2-te gruppi:

1. Grupp 1 – moodul G
2. Grupp 2 – moodul E

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb mõlemas grupis läbi viia vähemalt 1 vaatlus.

Juhul kui toimub laiendus uue mooduli osas, tuleb läbi viia ka vaatlus.

5.6.2.9 EMÜ

Skeem ei võimalda vastavushindamitegevuse vaatluse läbiviimist, kuna kliendiga seotud hindamistoimingud tuginevad dokumentatsiooni ülevaatusele. Igal järelevalvel viiakse läbi vastavushindamitegevuse vertikaalne hindamine kliendi toimikute ülevaatuse teel.

Muudatuste leht

UUS	VANA	Kuupäev	Muudatuse sisu	Kinnitus
EAK VJ4 - 2017	-	19.12.2017	Dokumendi esmaväljaanne	/digiallkiri/